

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. I. Explicatio Libertatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

Dominus fecit: ergo hæc denominatio à forma DEI extrinseca provenire non potest. Secundò ista sententia comittit vitiosum circulum, dum per ipsam liberè DEUS vult creaturas, quia liberè sunt futurae, & tamen ideo liberè sunt futurae, quia DEUS illas liberè vult.

4. Alii tertio cum Capreolo, Ferrar. Marco Serra hic docent, quòd actus liber superaddat ad necessariam perfectionem respectum rationis, per quem terminatur ad creata objecta. Sed vel accipis respectum rationis formaliter, vel fundamentaliter. Si formaliter, contra est vulgaris illa difficultas, quâ ratione perfectio DEO intrinseca, realis, æterna, per nostri intellectus figmentum, in quo ens rationis formaliter consistit, possit constitui & salvari. Si fundamentaliter, manet antiqua difficultas, siquidem hoc fundamentum est quid increatum & Divinum: quomodo igitur à DEO abesse potest?

§. II.

Refutatur intrinsecum complementum à connotato extrinseco.

5. Communior hoc tempore & quarta RR. expositio est, decretum DEI liberum intrinsecè compleri per connotatum reale DEO extrinsecum; sive illud sit effectus productus, sive potius ipsa productio, & dependentia effectus. Ita Vecken, Dercken, Rosmer, Erhardt, in thesibus.
6. Sed contra hanc opinionem est primò, quòd libertas formaliter est perfectio vitalis & increata DEI; sed implicat, ut per aliquid creatum intrinsecè compleatur & constituatur perfectio formaliter increata, & per aliquid extrinsecum perfectio intrinseca & vitalis: ergo implicat, ut libertas vitalis & increata DEI intrinsecè compleatur & constituatur per productionem passivam, seu dependentiam creaturæ, quæ est aliquid creatum & contingens extra DEUM.
7. Secundò, hæc expositio non evitat vitiosum circulum Aureoli. Etenim illa productio ad extra & executio Divinæ voluntatis, unde habet, quòd sit contingens & libera, nisi à Divina voluntate? Si enim DEUS necessariò vellet munus producere, eundem quoque necessariò produceret. Et rursus: per te ideo DEUS vult liberè, quia liberè producit.

Unde tertio: omne liberum creatum est liberum secundum, fundatum in libero primo; sed productio rerum est liberum aliquod creatum: ergo fundatur in libero primo, illudque præsupponit, non constituit.

Quartò: In illo priori, quo liberum decretum DEI causat liberam productionem creaturæ, continet formaliter eminenter omnem libertatem productionis, aut cujuscunque effectus creati. Ergo in & pro illo priori non potest formaliter compleri per productionem creaturæ. Ex quo ruit illud consuetum argumentum è regula partium tanquam è Foliis Sibillæ descriptum: id ad intrinseca rei pertinet, quo præcisè addito res est, & solo sublato non est. Ex quo inferunt: sed postri præcisè actione productivâ objecti, est formalis denominatio liberi, eâ sublata non est: ergo, Quidquid enim sit de majori, de qua Philosophi viderint, inverto argumentum, & dico. Id ad intrinseca rei non pertinet, quod in aliquo priori formalem & intrinsecam ipsius denominationem supponit, & ab illa in signo posteriori accipit: sed productio creaturæ in signo priori supponit intrinsecam & formalem denominationem libertatis in DEO, eamque in signo posteriori habet dependentem à libertate Divina: ergo.

Neque satisfacis, si dicas, libertatem Divinam inadæquatè & specificativè, non adæquatè & reduplicativè acceptam præsupponi à creata productione. Nam contrà est, quòd tota & adæquata imò & reduplicativa ratio libertatis non aliter sit in creaturis, quam per participationem: sed liberum per participationem per prius continetur in DEO, seu primo libero: ergo & reduplicativè & adæquatè præsupponitur libera voluntas DEI, quam concipiatur libera productio creaturæ.

Quintò. Libertas non minùs est prædicatum, absolutum, quam actus & volitio; sed per ad-versar, actus & volitio sunt perfectiones DEO adæquatè intrinseca absque objectivo complemento extrinsecè intrinseco, aut intrinsecè extrinseco: ergo etiam libertas. Imò videtur esse implicitantia in terminis, ut aliquid formaliter intrinsecum quâ tale constituatur, vel compleatur per aliquid formaliter extrinsecum: cum ergo libertas, seu perfectio simpliciter simplex sit DEO formaliter intrinseca, nec adæquatè nec inadæquatè constitui vel compleri poterit per aliquid extrinsecum.

ARTICULUS II.

In quonam libertas Divina adæquatè consistat?

SUMMARIUM.

1. *Definitio libertatis.*
2. *Differentia inter libertatem creatam & incretam.*
3. *Indifferentia libertatis Divinæ, non est passiva, sed activa & actualis.*
4. *In quo adæquatè consistat?*
5. *Inductiva rejectio aliarum explicationum.*
6. *Terminatio actus liberi potius non esse objectivè, non subjectivè.*
7. *Nihilominus contingentia activa est liberi decreti subjectiva perfectio.*
8. *DEVS non potest velle in tempore, quod ab æterno noluit.*
9. *Terminatio intrinsecè defectibilis impugnatur.*
10. *Voluntas Divina non potest esse suspensa ab omni decreto.*
11. 12. 13. *Solvuntur objectiones.*

§. I.

Explicatio Libertatis.

His aliisque modis dicendi relictis, Advertenda est Definitio libertatis, & notabiles differentia, quæ inter incretam, creatamque intercedunt.

ant. Rectè igitur libertas definitur: *Dominium sui actus ad opposita*, ubi primò per ly *Dominium* significatur potestas cuiusdam indeterminationis & independentiæ ab objecto, circa quod agens liberum versatur. In eo quippe liberi agentis operatio ab agentis necessarii operandi modo differunt, quòd illius potentia & vis operandi ita adæquatur ab objecto proposito, ut non sit in manu ipsius, illud objectum respicere, aut in oppositum divertere, dum e contra agentis liberi facultas non ita adæquatur ab objecto proposito, neque ab ejus attractione ita subigitur, quin vel ipsi resistere, illudque deferere (quæ est libertas exercitii) vel ad oppositam partem (quæ est libertas quoad specificationem) se determinare possit. Secundò per ly *sui actus* significatur velle & nolle, qui sunt actus liberi arbitrii, per quos suam indifferentiam circa objectum exercet. Tertio dicitur *ad opposita*. Ubi indicatur objectum & terminus libertatis, quæ sunt opposita vel contradictioni, ut esse vel non esse objecti (æque terminant libertatem contradictionis, seu quoad exercitium) vel opposita contrariè, ut bonum & malum, quæ pertinent ad libertatem contrarietatis.

Porro in libertate creata reperiuntur aliqua ad perfectionem, aliqua ad imperfectionem spectantia. Ad perfectionem pertinet indifferentia independentiæ ab objecto volibili, & excessus supra bonitatem ipsius. Secundò vis activa & determinativa ad objectum, quæ constituit ipsa sibi objectum volitum, vel nolitum, ut tamen potuisset pro volito nolitum, vel pro nolitum volitum consistere, quæ rectè etiam vocatur indifferentia activa seu terminativa. Ad imperfectionem pertinet primò indifferentia ad actus contrarios, hoc est velle & nolle, & ad objecta contrariè opposita, nempe bonum & malum. Nam indifferentia ad actus oppositos consistit cum carentia utriusque actus, adeoque est indifferentia privativa per modum actus primi & puræ potentie ad utrumque actum, quæ omnia dicunt imperfectionem & potentialitatem. Indifferentia quoque ad bonum & malum oritur ex imperfectione naturæ, quæ cum sit creata ex nihilo, potest in operando deficere à debito ordine finis. Secundò ad imperfectionem libertatis pertinet indifferentia subiectiva seu passiva, quæ voluntas indifferens est ad habendam intrinsecè, vel non habendam entitatem actus liberi; ipse quoque actus secundum suam intrinsecam entitatem posset non esse, quæ contingentiæ passiva oritur ex intrinseca mutabilitate & defectibilitate creaturæ.

Cum ergo perfectiones creatae non nisi separatis imperfectionibus in DEUM transferri possint, sequitur, quòd libertas in DEO sit indifferentia non privativa aut passiva, sed actualis & activa, non in ordine ad actus, sed ad objecta, æque non contrariè, sed contradictoriè opposita. Illa enim libertas est DEO tribuenda, quæ absque imperfectione salvat formalem conceptum libertatis, sed indifferentia activa ipsius decreti liberi, in qua actus secundum Divinæ libertatis consistit, salvat essentialem conceptum libertatis: ergo indifferentia activa ad objecta contradictoriè opposita salvat libertatem DEI. Quod ipsum indicat S. D.

tum hic a. 3. ad 5. tum q. 23. de ver. a. 1. ad 8. dicens: *DEO non competit ad opposita se habere, quantum ad ea, quæ sunt in essentia ejus, sed ad opposita se habere, quantum ad effectus in creaturis, quos potest facere, & non facere.* Ex quo ad propositam quaestionem datur.

§. II.

Resolutio difficultatis.

CONCLUSIO. *Libertas Divina adæquatè consistit in ipsa entitate divina volitionis subiective necessaria & immutabili; active ramen & obiective indifferenti propter non necessariam & independentem connotationem sui actus ad objecta volita.* Ita celeberrimos Thomistæ. Nazar. Jo. à S. Th. Magnif. Stadlmair, &c. Videtur esse mens S. D. locis antè citatis & in primo cont. gent. c. 82. ubi, *voluntas*, inquit, *uno & eodem actu vult se & alia à se, sed habitudo ejus ad se est necessaria & naturalis; habitudo autem ejus ad alia est secundum convenientiam quandam non quidem necessaria & naturalis, neque violenta aut innaturalis, sed voluntaria.*

Probat. Actus liber secundum formalem rationem libertatis est necessariò DEO adæquatè intrinsecus, quia est perfectio simpliciter simplex, Divina, intrinseca DEO & DEUS ipse: ergo vel est intrinsecus secundum indifferentiam subiectivam, h. e. quatenus ipse actus, v. g. voluntas & decretum creandi mundum poterat non esse, vel obiectivà, activà & terminativam, h. e. quatenus æterna DEI voluntas in se immutata perseverans æquè ab æterno potuisset se determinare ad mundum in suo nihilo relinquendum, & sic esset nolitio ipsius; quàm ad ipsum è nihilo extrahendum, & sic esset volitio ipsius. atqui actus liber non potest esse liber indifferentià subiectivà, aliàs aliquid Divinum potuisset non esse, & DEUS esset mutabilis, ens contingens &c. ergo tantum potest esse indifferens indifferentià activà, obiectivà, & terminativà; in quantum idem motivum Divinæ bonitatis, quod propter necessariam connexionem cum Divinis perfectionibus, & adæquationem cum Divina voluntate, est ratio, ut Divina voluntas etiam obiectivà & terminativà necessitate amet suas Divinas perfectiones: idem, inquam, motivum Divinæ voluntatis, quatenus cum objectis materialibus & secundariis creaturarum habet contingentem connexionem, & infinitum excessum super illas, est ratio, ut Divina voluntas circa illa sit activè, obiectivè & terminativè indifferens, sibi quæ ipsi ex infinitorum possibilitium cumulo objecta determinet, vel acceptando, ut faciat volita, vel respicendo, ut faciat nolita. Ubi idem simplicissimus actus absque ulla diversitate perfectionis, & solà diversitate volitorum & nolorum, à volitis volitio, à nolitis nolitio denominatur. Itaque libertas nil aliud virtualiter distinctum superaddit actui quàm necessario, quàm habitudinem ad bonitatem Divinam, quatenus ista habet contingentem connexionem cum objectis secundariis, in qua connexionem fundatur obiectiva indifferentia modò exposita.

Probat. secundò aliarum sententiarum induktivà refutatione. Vel enim indifferentia & contingentiæ essentialis actus liberi, ratione cuius per se primò distinguitur ab actu quàm necessario, dicitur intrin-